

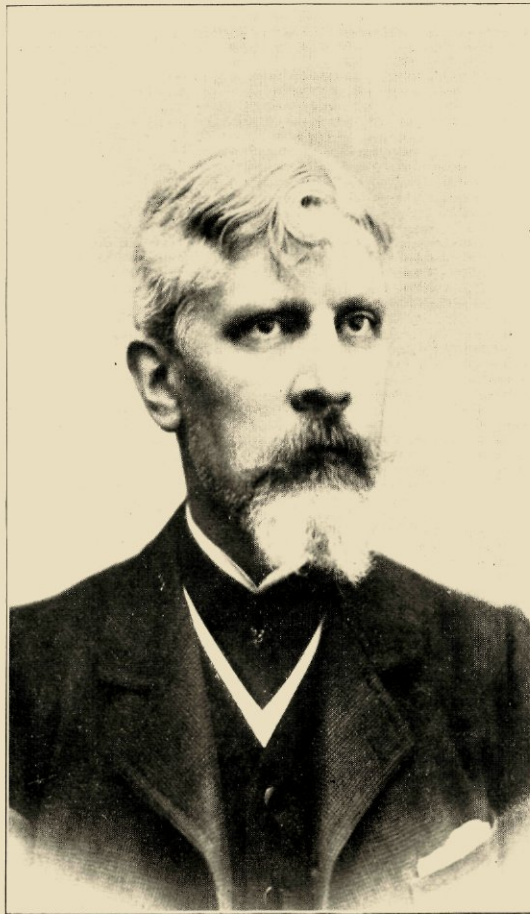
tijdschrift niet voordeelig, hoeveel gunstige omstandigheden daar ook tegenovergesteld kunnen worden. Concurrentie was er in den beginne niet. Tenzij met het buitenland. Het eert Elseviers, maar het maakte de uitgave niet gemakkelijker, dat vergelijking in den aanvang alleen met buitenlandsche periodieken mogelijk was. Het onze is het eerste nederlandsche tijdschrift geweest, dat op groote schaal oorspronkelijke illustraties bracht. Later verschenen „Woord en Beeld”, dat slechts enkele jaren het leven houden kon, „Boon's Magazijn” (thans Morks' Magazijn), „Op de Hoogte” en nog andere. Ook van geïllustreerde weekbladen — de verkoop waarvan thans de Amsterdamsche straten onveilig maakt — was toen nog geen sprake. Trouwens Elseviers bezat van den aanvang af, en kreeg in den loop der jaren méér en méér, een ander karakter dan een dezer óók geïllustreerde periodieken, „Woord en

Beeld” misschien uitgezonderd. Eenigszins omvangrijke artikelen, die illustratiën behoeven, konden (en kunnen nog) eigenlijk nergens anders plaatsing vinden.

In welk opzicht het tijdstip der stichting dan ongunstig genoemd moet worden? Ik zal er u aan herinneren. Er was, sinds 1880 ongeveer, iets gaande in de nederlandsche kunstwereld, iets nieuws was krachtig op-

komende, in de litteratuur vooral, doch met dit nieuwe werd bij de oprichting van Elseviers, en ook in de eerste levensjaren dezer uitgave weinig of geen rekening gehouden. De stichter verwachtte nog niet veel van de jonge talenten, die schreven in den *Nieuwen Gids*, hij meende in elk geval verstandiger te doen zijn tijdschrift toe te vertrouwen aan de welbeproefde lei-

ding van twee hoofdmannen der Oude Garde — om een lievelingsuitdrukking van Ten Brink te gebruiken. Maar intusschen bestond de *Nieuwe Gids* in Januari 1891 al zes jaar en een groot deel van het intelligente en kunstgevoelige publiek was voor „de nieuwe richting” gewonnen. Van Deijssel werd wel berispt om zijn onfatsoenlijke scheldwoorden, — maar hij vond toch ook glimlachende instemming toen hij schreef: „Onder redactie van een kapper en een mummie (de heeren Ten Brink en Schimmel), poëtisch in-

JOAN BERG.

geleid door een lijk, maar o een zacht en zoet gebalsemd lijk, gebalsemd door de vereering van een dankbaar nageslacht van frissche krullenkoppen (den heer N. Beets), verzekerd van de medewerking van een honderd-vijftigtal op het veld van proza en poëzie roemrijk bekende falanxleiders, van den auteur H. E. Beunke af tot Johanna A. Wolters toe, belooft deze